PRACE

Towarzystwa Prawniczego

w WARSZAWIE

ROK 1923

WARSZAWA
TOWARZYSTWO PRAWNICZE w WARSZAWIE
1924

Druk Zakł. Druk. W. Piekarniaka, Warszawa, Ordynacka 3.

SPRAWOZDANIE RADY.

1. W ciągu roku sprawozdawczego 1923 Towarzystwo rozwijało następującą działalność odczytową. W sekcji prawa cywilnego wygłoszono 16 referatów (w tem 1 łączny z sekcją prawa karnego i 1 łączny z sekcją ekonomiczno-społeczn.); w sekcji prawa państwowego i administracyjnego — 13 referatów, (w tem 6 łącznie z sekcją prawa państwowego i administracyjnego i 1 łącznie z sekcją prawa cywilnego); w sekcji prawa karnego — 14 referatów (w tem 6 łącznie z sekcją prawa państwowego i administracyjnego i 1 łącznie z sekcją prawa cywilnego); historji prawa polskiego — 1 referat; ekonomiczno-społecznej — 2 referaty (w tem 1 łączny z sekcją prawa cywilnego). Z pośród kwestji, które wysunęły się na plan pierwszy w dyskusji i zajęły większą ilość wieczorów[1]), wyróżniła się zwłaszcza szeroko przedyskutowana sprawa rozciągnięcia Kodeksu Napoleona na Województwa Wschodnie. Towarzystwo postanowiło wypowiedziane opinje ogłosić drukiem. Podjęto wreszcie kroki celem ożywienia działalność sekcji ekonomiczno-społecznej, zorganizowano mianowicie serję referatów na aktualne tematy skarbowo-podatkowe, terminy samych referatów wyznaczono na r. 1924.

W celu pogłębienia studjów nad prawem handlowem powołano do życia przy sekcji prawa cywilnego Towarzystwa komisję arbitrażu handlowego.

---

[1]) Kwestja, o której tu mowa, zajmowała Towarzystwo również w r. 1924.

2. Z pokrewnemi organizacjami prawniczemi w Polsce Towarzystwo utrzymywało żywy kontakt, a w Stałej Delegacji Zrzeszeń i Instytucji Prawniczych Rzplitej Polskiej posiadało stałą reprezentację, w osobie swego delegata, prezesa p. Karola Lutostańskiego. Natomiast zawiązany w r. 1922 oddział T-wa w Białymstoku nie zorganizował się ostatecznie i w chwili obecnej uważany być musi za zlikwidowany. Tak samo, brak bliższych danych o losach oddziału w Mławie, jaki prawnicy tamtejsi postanowili w r 1923 założyć.

3. W zakresie prac prawodawczych uczestniczyło Towarzystwo w przygotowaniu projektów ustaw, między innemi w przedmiocie:

postępowania karno-administracyjnego, ograniczenia kasacji, umowy pracy robotników, umowy pracy oficjalistów, opodatkowania piwa,

oraz udzielało wiadomości o polskich organizacjach prawniczych, np. organizacji adwokatury.

4. W zakresie stosunków prawnych z zagranicą zaznaczyć trzeba, że Towarzystwo utrzymywało je jak poprzednio przez swą komisję współpracy z **Annuaire de législation étrangère de la Société de législation comparée,** w której roczniku 1920 (ukazał się w r. 1923) — pomieszczone zostały artykuły, dotyczące ruchu prawodawczego w Polsce. Również w r. 1923 ukazał się w druku tom drugi wydawnictwa jubileuszowego **Société** (Pięćdziesięciolecie) p. t. **Les transformations du droit, dans les principaux pays depuis cinquante ans** (1869 — 1919), w którym na str. 287 — 297 zamieszczono artykuł p. Wacława Komarnickiego **„Le droit politique de la Pologne de 1869 — 1919“.**

Sesji **International Law Association,** do którego, zarówno jak i do wyżej wzmiankowanej S. de l. c., Towarzystwo należy, w r. 1923 nie było, (nie licząc krótkiej, technicznej raczej, sekcji październikowej londyńskiej, — pomimo to pozostawało Towarzystwo w porozumieniu

listownem z Centralnym Zarządem w Londynie, — podjęło ono prace przygotowawcze do następnej Konferencji, jaka ma się zebrać w Sztokholmie w r. 1924, i w tym celu między innemi powołało do życia, w myśl zaleceń 31 Konferencji z r. 1922, przy sekcji prawa cywilnego komisję dla studjów nad arbitrażem handlowym. Temat powyższy interesuje sfery prawnicze Europy i Ameryki, i będzie, zapewne, przedmiotem obrad Konferencji Sztokholmskiej w r. 1924.

W drugiej połowie roku sprawozdawczego rozpoczęły się na terenie Towarzystwa Prawniczego starania w kierunku powołania do życia w Polsce samodzielnego Oddziału **International Law Association** (t. z. **Polish Branch**).

Nawiązany też został bliższy kontakt z czasopismem francuskim **Revue de droit international privé** w Paryżu, które zwróciło się do T-wa o nadsyłanie uwag jurysprudencyjnych do orzeczeń sądów polskich. Pierwsza glossa polska do orzeczenia Sądu Najwyższego z dn. 13 grudnia 1921 w sprawie znaczenia międzynarodowego impedimentum disparitatis cultus (§ 64 K. cyw. austr.) ukazała się w zeszycie IV Revue za r. 1924 str. 768 — 772. Również przy udziale pośrednictwa władz Towarzystwa pomieszczony został w **Revue de droit international public** w Paryżu artykuł p. J u l j a n a M a k o w s k i e g o p. t. **La Situation juridique du territoire de la Ville libre de Dantzig.** (zeszyt maj — sierpień za rok 1923 str. 169).

5. W zakresie darów i ofiar na rzecz Towarzystwa zaszły dwa ważne w życiu T-wa fakty.

a) Zmarły dn. 23 marca r. 1923 ś. p. H e n r y k J a n o w s k i zapisał testamentem na rzecz Towarzystwa część swej nieruchomości w Częstochowie. Zapis obciążony jest dożywociem.

b) P. J. J. L i t a u e r ofiarował Towarzystwu czek na sumę 1060 fr. fr. 20 ct. w celu utworzenia przy Towarzystwie fundacji im. jego syna ś. p. Jana Karola Litauera.

Sumę tę przeznaczono na zakup książek treści prawa publicznego, tworzyć one będą odrębną całość. Książki zostały już nabyte.

6. Zaznaczyć wreszcie należy ukazanie się w marcu pierwszego zeszytu wznowionego czasopisma **Themis Polska,** będącego, jak wiadomo, organem Towarzystwa Prawniczego.

7. W ciągu roku sprawozdawczego rachunkowość Towarzystwa uległa reformie, m. in. przez częściowe wprowadzenie obliczeń i rachunków w walucie złotowej.

8. Rada Tow. podkreśla wreszcie życzliwe poparcie udzielane Towarzystwu zarówno przez władze rządowe (Ministerstwo Sprawiedliwości, Oświaty oraz Spraw Zagranicznych), jak i przez prasę fachową i codzienną, w szczególności przez Gazetę Sądową Warszawską, Kurjer Warszawski i Kurjer Poranny, za co Rada Towarzystwa składa niniejszem podziękowanie.

BIBLJOTEKA.

Bibljoteka wraz z czytelnią otwarta była codziennie od godz. 18½—21. Otrzymywano następujące czasopisma:

Gazetę Sądową Warsz.
Gazetę Administracji i Policji państwowej,
Przegląd Ubezpieczeniowy,
Przegląd Ziemiański,
Themis Polską,
Sprawy podatkowe (wszystkie pisma powyższe w darze od ich redakcji);
nadto Przegląd prawa i administracji (w darze od redakcji Orzecznictwa Sądów polskich),
Monitor Polski, Dziennik ustaw oraz Dziennik urzędowy Min. Spr. Wewn. (w darze od redakcji Themis Polskiej)
oraz: Czasopismo prawnicze i ekonomiczne,
Ruch prawniczy i ekonomiczny,
Orzeczenia Najw. Trybunału administracyjnego,
Deutsche Juristen Zeitung,
Revue trimestrielle de droit civil,
Bulletin du ministère du travail (od redakcji),
Dalloz, Recueil périodique,

Gazette Dalloz,
Revue hebdomadaire de jurisprudence,
Bulletin de la société de législation comparée łącznie z Annuaire de législation française i Annuaire de législation étrangère,
Bulletin de documentation législative et sociale,
Revue de droit international privé (w darze od redakcji).

Dary w książkach otrzymano od pp. L. Babińskiego, J. Glassa, St. Goldszteina, Al. Jackowskiego, St. A. Kempnera, H. Konica, J. St. Konica, H. Korala, R. Langroda, R. Leżańskiego, W. Łypacewicza, J. J. Litauera, W. Makowskiego, F. Ochimowskiego, C. Poznańskiego, Sz. Rundsteina, J. Stawskiego, N. Sztejnberga, B. Ślaskiego, M. Waśkowskiego, nadto od Dyrekcji Banku Handlowego, Min. Spraw Zagran., Min. Zdrowia publicznego, Komisji Kodyfikacyjnej.

Wszystkim powyższym osobom oraz instytucjom Rada Tow. składa niniejszym podziękowanie za dary.

PRACE SEKCJI.

I. Sekcja Prawa Cywilnego.

Odbyto 16 posiedzeń, na których wygłoszono następujące referaty:

26 stycznia. Dr. STELMACHOWSKI. Clausula rebus sic stantibus a kwestje pokrewne.

27 stycznia. KAZIMIERZ GŁĘBOCKI. O potrzebie nowelizacji prawa cywilnego dla Kresów wschodnich.

30 stycznia. MAREK KURATOWSKI. Wprowadzenie ustaw handlowych francuskich do Alzacji i Lotaryngji.

13 marca. ALEKSANDER JACKOWSKI. Ostatni projekt ustawy wekslowej.

16 marca. JAN JAKÓB LITAUER. O odszkodowaniach według traktatu Wersalskiego.

23 marca. KAZIMIERZ GŁĘBOCKI. O potrzebie nowelizacji prawa cywilnego dla Kresów wschodnich.

6 kwietnia. M. ALLERHAND. Kodyfikacja procesu cywilnego w Alzacji i Lotaryngji.

19 kwietnia. LEON BABIŃSKI. Zakres mocy obowiązującej konwencji haskich prawa prywatnego. (Drukowany w Ruchu Prawniczym i Ekonomicznym r. 1924 zesz. 2).

8 czerwca. WŁ. J. SZATENSTEIN. Złoty obliczeniowy w stosunkach prywatno-prawnych (połączone sekcje cywilna i ekonomiczno-społeczna).

6 listopada. Dr. STANISŁAW ŚLIWIŃSKI. Dyslokacja sądów cywilnych i wojskowych w świetle art. 1 ustawy (połączone sekcje cywilna i karna).

15 listopada. MAREK KURATOWSKI. Przyszłe prawo czekowe.

23 listopada. Dr. TADEUSZ BUJAK. Z praktyki międzydzielnicowego prawa małżeńskiego.

7 grudnia. JAKÓB GLASS. Probemat ustawodawstwa cywilnego w Województwach wschodnich.

14 grudnia. STANISŁAW GOLDSZTEIN. Skutki spadku waluty w świetle najnowszego orzecznictwa.

II. Sekcja prawa państwowego i administracyjnego.

Odbyto 13 posiedzeń, na których wygłoszono następujące referaty:

9 stycznia. Prof. ANTONI PERETIAKOWICZ. Parlamentaryzm w Polsce.

18 stycznia. Dr. STANISŁAW ŚLIWIŃSKI. Ostatni projekt ustawy w przedmiocie orzecznictwa karnego władz administracyjnych (łącznie z sekcją prawa karnego).

8 lutego. MICHAŁ ORZĘCKI. Geneza naszej ustawy o zgromadzeniach.

Objektywne formy uregulowania i wykonywania swobód obywatelskich nie istnieją. Skutkiem tego przy opracowywaniu u nas ustawy o zgromadzeniach powinno się przystosować ją do warunków czasu i miejsca. Opracowany przez Ministerstwo Spr. Wewnętrznych projekt odpowiada powyższym wymaganiom; opiera się on o dotychczasową praktykę trójzaborową, a przedewszystkiem o najbardziej z pośród zaborowych liberalną, t. zn. austrjacką. Jednakże i w tej postaci wydaje się on niektórym sferom, jako za mało liberalny, zwłaszcza o ile chodzi o pazaparlamentarne słowo poselskie. Przekonanie to oparte jest o mylne pomieszanie pojęć członka Konstytuanty i posła na Sejm z jednej strony, a o mylne pojmowanie samej teorji imunitetu słowa poselskiego z drugiej. Imunitet słowa poselskiego w absolutnem znaczeniu wogóle nie istnieje, gdyż na trybunie sejmowej jest on ograniczony przez absolutną władzę Mar-

szałka, wobec tego zimunizowanie tego słowa poza Sejmem przy nieobecności Marszałka stworzy stan anarchji. Wogóle nasze życie publiczne wykazuje potrzebę zastosowania pewnych ograniczeń w zakresie zgromadzeń publicznych.

20 lutego. LUDWIK KRAJEWSKI. Ustawodawstwo o stowarzyszeniach obowiązujące i projektowane na obszarze Rzeczypospolitej. (Drukowany w Gaz Adm. i Polic 1923 r. NrNr 1, 2, 3, 4, 5).

27 lutego. Dr. STANISŁAW ŚLIWIŃSKI. Projekt ustawy o Trybunale Stanu — (łącznie z sekcją prawa karnego).

9 marca. Prof. LEON PETRAŻYCKI. O różnych ustrojach państwowych.

27 marca. WŁADYSŁAW CZAPIŃSKI. O prawie koalicji i strejkach (łącznie z sekcją prawa karnego).

Konstytucja nasza w art. 108 przyznaje obywatelom „prawo koalicji“ narówni z prawem zgromadzenia się, zawiązywania stowarzyszeń i związków, nie podkreślając bliżej na czem to prawo polega i odsyłając w tym względzie do ustaw słowami: „wykonanie tych praw określają ustawy“. Wobec braku ustaw polskich w przedmiocie prawa koalicji, pojęcie to musimy ustalić na podstawie znaczenia przyjętego w ustawodawstwie i praktyce państw zachodnich, skąd dochodzimy do definicji prawa koalicji, jako prawa organizowania się celem walki na gruncie socjalnym i gospodarczym dla osiągnięcia lepszych warunków bytu. Od innych zrzeszeń koalicja różni się charakterem, a mianowicie tem, że zawiera w sobie pierwiastek „walki“ oraz tem, że jest mniej trwałem zrzeszeniem niż związek i stowarzyszenie, a bardziej trwałem niż zgromadzenie. Ze względu na pierwiastek „walki“ zachodzi konieczność ograniczeń prawa koalicji. Strejk jest jedną z form używanych przez koalicję robotników i w zasadzie nie może być zakazany i karany. Jednakże zachodzi potrzeba pewnego ograniczenia tej formy walki w interesie powszechnym i wprowadzenia na jej miejsce przymusowego rozjemstwa w szczególności w instytucjach użyteczności publicznej.

W państwach zachodnich zaznaczyła się ewolucja w dziedzinie strejków: wpierw od karalności — do bezkarności, a następnie w kierunku coraz większego ograniczenia prawa strejku i zastąpienia go przez działalność instytucji polubownych i rozjemczych (w najbardziej postępowych pod względem socjalnego prawodawstwa krajach). W Polsce w b. dzielnicy pruskiej i austrjackiej obowiązuje zaborcze ustawodawstwo w przedmiocie koalicji, natomiast w b. zaborze rosyjskim ustawy takiej brak, wobec czego rząd wniósł

do Sejmu odpowiedni projekt. Projekt ten tylko uchyla upośledzenie b. dzielnicy rosyjskiej w porównaniu z 2-ma innemi dzielnicami, nie dotykając zagadnień z zakresu przymusowego rozjemstwa. W kwestji polubownego i przymusowego rozjemstwa zatargów pracy nasze Ministerstwo Pracy przygotowuje projekt ustawy, która ma zapocząktować w Polsce erę bezstrajkowego regulowania zatargów. (Drukowany w Gaz. Adm. i Polic. 1923 Nr. 7, 8, 9, 10 i 11).

14 kwietnia. Prof. JULJUSZ MAKAREWICZ. Projekt Ustawy o ochronie Rzeczypospolitej (łącznie z sekcją prawa karnego).

24 kwietnia. STEFAN URBANOWICZ. Projekt ustawy o ochronie Rzeczypospolitej (łącznie z sekcją prawa karnego. (Drukowany w Gaz. Adm. i Polic. 1923 r. NrNr 24, 25 i 26).

11 maja. WŁODZIMIERZ ORŁOW. O podmiocie władzy zwierzchniczej we współczesnem państwie demokratycznem.

21 listopada. ROMAN HAUSNER. Ostatnia reforma administracji przy zastosowaniu do zasad Konstytucji (Drukowany w Gaz. Adm. i Polic. 1923 r. NrNr 48, 49, 50).

28 listopada. WŁADYSŁAW CZAPIŃSKI. Nietykalność poselska w oświetleniu naszego ustawodawstwa i praktyki (łącznie z sekcją prawa karnego. (Drukowany w Gaz. Adm. i Polic. 1924 r. NrNr 6, 7, 9, 10, 11, 12 i 13).

5 grudnia. WŁADYSŁAW WEJSBROD. Plan oraz główne zasady projektowanego ustawodawstwa samorządowego w Polsce.

III. Sekcja Prawa Karnego.

Odbyto 8 posiedzeń sekcji, oraz 8 w połączeniu z innemi sekcjami, wygłoszono referaty następujące:

26 stycznia, 26 lutego i 13 lutego. FRANCISZEK FALKIEWICZ. Projekt ustawy w przedmiocie ograniczenia skarg kasacyjnych i WINCENTY HERDIN Nowy kodeks karny rosyjski r. 1922.

6 marca. ZYGMUNT LEWARTOWICZ. O zastosowaniu badań psychologicznych przy ocenie zeznań świadka dziecka.

20 marca. HELENA WIEWIÓRSKA. Obraza osoby prawnej.

10 kwietnia. Dr. STANISŁAW ŚLIWIŃSKI. Projekt ustawy w przedmiocie przerw i odroczeń rozprawy głównej w b. zaborze rosyjskim.

15 maja. HENRYK KORAL. Francuska ustawa o lichwie wojennej.

20 listopada. FRANCISZEK FALKIEWICZ. Opłaty od powództw cywilnych w procesie karnym.

Oprócz referatów powyższych, na posiedzeniach łącznych z sekcją prawa państwowego i administracyjnego wygłoszono 6 referatów, o których sprawozdanie podane zostało wyżej przy sekcji prawa państw. i adm. (terminy: 18 stycznia, 27 lutego, 27 marca, 14 kwietnia, 24 kwietnia, 28 listopada; prelegenci — pp. Śliwiński, Czapiński, Makarewicz, Urbanowicz); jeden zaś referat na posiedzeniu łącznem z sekcją prawa cywilnego (p. wyżej — termin 6 listopada, prelegent — p. Śliwiński).

IV. Sekcja Historji Prawa Polskiego.

Odbyło się 1 posiedzenie, mianowicie w d. 30 listopada, na którem p. LEON BABIŃSKI wygłosił referat „Dzieje Kościoła anglikańskiego w Polsce w w. XIX".

Na zasadzie dokumentów i materjałów odnalezionych przez referenta w Archiwum Akt Dawnych przy ul. Jezuickiej w Warszawie, przedstawione zostały dzieje, działającej do dziś dnia w Polsce, w charakterze jedynej organizacji religijnej anglikańskiej, t. zw. „London Society for promoting christianity amongst the Jews". Towarzystwo Londyńskie rozpoczęło swą działalność w Polsce jeszcze za Królestwa Kongresowego, albowiem pierwsi misjonarze zostali dopuszczeni i przybyli do b. Królestwa w r. 1821. Misja działała bez przerwy do r. 1854, w którym to roku, zapewne pod wpływem ówczesnych wypadków politycznych, misjonarze angielscy otrzymali rozkaz opuszczenia Królestwa. Zresztą, cała działalność od r. 1821 do r. 1854 wypełniona jest sporami z władzami administracyjnemi, zmierzającemi systematycznie do coraz to większej kontroli nad misją i misjonarzami. Usunięci w r. 1854, misjonarze nie przestają zabiegać o powrót i, istotnie, w r. 1875 otrzymują pozwolenie na ponowne osiedlenie się w Królestwie Polskiem. Wówczas też wydano

Przepisy z dn. 29 listopada 1875 r., które normują położenie prawne i kompetencje misjonarzy. Przepisy te do dziś dnia stanowią prawną podstawę działalności Kościoła anglikańskiego w Polsce. Przewidują one obok samego nawracania, również i odprawianie obrzędów religijnych dla wyznawców kościoła anglikańskiego, — pod względem administracyjno-duchownym misjonarze uzależnieni są od Konsystorza Ewangielicko - Augsburskiego w Warszawie. I w tej drugiej epoce działalności Misja prowadzi ciągle spory z administracją rosyjską.

Podczas okupacji niemieckiej w Polsce w latach 1915 — 1918 misjonarze opuścili Polskę, powrócili jednak w r. 1919 i dn. 20 marca r. 1920 otrzymali potwierdzenie mutatis mutandis Przepisów z r. 1875. Uzyskali również zniesienie niemiłej im kontroli Konsystorza Ewang.-Augsburskiego.

V. Sekcja Ekonomiczno-Społeczna.

Odbyto 2 posiedzenia, na których wygłoszono następujące referaty.

8 czerwca. WŁ. J. SZATTENSTEIN. Złoty obliczeniowy w stosunkach prywatno-prawnych (łącznie z sekcją prawa cywilnego).

13 listopada. ST. WALICKI. Sprawa naszych Konsulatów na Dalekim Wschodzie.

SKŁAD OSOBISTY.

Rada: Prezes: Karol Lutostański. Wiceprezes: Tadeusz Bujak. Sekretarz: Leon Babiński. Skarbnik: Aleksander Jackowski. Zast. Sekretarza i Skarbnika: Szymon Rundstein. Członkowie: Stanisław Bukowiecki, Jakób Glass (do d. 24 maja), Ignacy Łyskowski (od d. 24 maja).

Przewodniczący Sekcji (członkowie Rady): Franciszek Falkiewicz, Stanisław A. Kempner, Marek Kuratowski, Rudolf Różycki (do d. 7 czerwca), Józef Siemieński.

Komisja Rewizyjna: Wincenty Biskupski (zmarł we wrześniu), Marceli Lemieszewski, Stefan Frankenstein-Sieczkowski.

Prezydjum Sekcji Prawa Cywilnego: Prezes: Marek

Kuratowski. Wiceprezes: Jan Namitkiewicz. Sekretarz: Zygmunt Blenau. Zast. Sekretarza: Jan Tatarkiewicz.

Prezydjum Sekcji Prawa Karnego: Prezes: Franciszek Falkiewicz. Wiceprezes: Stanisław Śliwiński. Sekretarz: Wincenty Herdin. Zast. Sekretarza: Ignacy Ettinger.

Prezydjum Sekcji Prawa Państwowego i Administracyjnego: Prezes: Rudolf Różycki (zrezygnował d. 7 czerwca). Wiceprezes: Stefan Urbanowicz. Sekretarz: Juljan Rekowski. Zast. Sekretarza: Antoni Chmurski.

Prezydjum Sekcji Historji Prawa Polskiego: Prezes: Józef Siemieński. Wiceprezes: Stanisław Car. Sekretarz: Leon Babiński. Zast. Sekretarza: Roman Kuratowski.

Prezydjum Sekcji Ekonomiczno-Społecznej: Prezes: Stanisław A. Kempner. Wiceprezes: Janusz Machnicki. Sekretarz i Zast. Sekretarza — vacat.

Komisja Biblioteczna: Przewodniczący: Tadeusz Bujak. Członkowie: Leon Babiński, Ignacy Ettinger, St. A. Kempner, Karol Lutostański, Czesław Poznański, Stefan Urbanowicz.

Delegaci do Redakcji „Themis Polskiej“: S. Bukowiecki, K. Lutostański, S. Rundstein.

Delegat do Stałej Delegacji Zrzeszeń i Instytucji Prawniczych: K. Lutostański.

Komitet współpracy z Annuaire de législation étrangère: Przewodniczący: K. Lutostański. Redaktor: R. Kuratowski. Członkowie: L. Babiński, W. Komarnicki, E. St. Rappaport.

Komisja prawa morskiego i rzecznego: Przewodniczący: J. Namitkiewicz.

Komisja arbitrażu handlowego: Przew. M. Kuratowski.

W okresie sprawozdawczym przyjęto w poczet członków 32 osoby, wystąpiło 8 osób.

Zmarli: Wincenty Biskupski, Henryk Cukier, Olech Federowicz, Aleksander Landsberg, Henryk Radziszewski, Janusz Strzeszewski, Józef Szląskowski, Kazimierz Świeszewski.

SPRAWOZDANIE KASOWE.

Przychód.

Składki członkowskie (94.32%) Mk. pol.	74.652.205
Procenty	1.177.02
Zysk na kursie bonów złotych (0.19%) .	149.800
Ofiary (5.49%)	4.347.525
	79.150.707.02

Rozchód.

Komorne (5.87%)	4.254.762
Opał i światło (16.57%)	12.005.554
Ubezpieczenie	360
Płace personelu (58.42%)	42.355.000
Prowizje (10.46%)	7.583.115
Książki i pisma (0.33%)	237.220
Druki i materjały piśmienne (6.85%) . . .	4.967.870
Opłaty manipul.	2.700.02
Drobne (1.50%)	1.085.360
Nadwyżka dochodów	6.658.766
	79.150.707.02

PROJEKT BUDŻETU NA 1924 r.
(w złotych)

Przychód.

Składki członkowskie 500 czł. po 4 zł. w I półr. .	2000
500 czł. po 5 zł. w II półr.	2500
Nieprzewidziane	200
	4700

ROZCHÓD.

Komorne, opał i świadczenia	1200
Światło	150

Ubezpieczenie	25
Płace personelu	450
Prowizje	400
Książki i pisma	400
Druki, materjały piśm., wyd. kancel. . . .	1000
Inwestycje	175
Themis Polska	1000
Nieprzewidziane	400
Razem	5200
	4700

ODDZIAŁ KIELECKI

Zarząd: 1) Bolesław Markowski — Prezes. 2) Walery Ryfiński — Wiceprezes. 3) Kazimierz Bzowski — Członek. 4) Marjan Grzegorzewski — Członek. 5) Władysław Majewski — Członek. 6) Leopold Petz — Członek. 7) Stefan Raczyński — Członek. 8) Edmund Winczakiewicz — Członek.

Liczba członków 80.

Było wygłoszonych przez członków Towarzystwa 6 referatów:

1. Kazimierz Bzowski. **Prawo karne, a polityka kryminalna.** Referat oparty na dwóch artykułach p. t. „Pojęcie i zakres polityki kryminalnej umieszczonych w krakowskim „Czasopiśmie Prawniczym i Ekonomicznem" przez profesorów Reinholda i Mogilnickiego z dodaniem myśli o celowości faworyzowania obrony koniecznej według broszury Iheringa p. t. „Walka a prawo".

2. Walery Ryfiński. **Stosunek prawno-państwowy Gdańska do Polski.** Historyczny rozwój stosunku Gdańska do Polski, poczynając od XII wieku do roku 1815. Stosunek Gdańska do Polski na tle traktatu Wersalskiego z dnia 28 czerwca 1919 r. i Decyzji konferencji ambasadorów z dnia 27 października 1920 r. — Utworzenie Rady Portu na mocy umowy z dnia 10 lipca 1920 roku. — Konwencja Polsko-Gdańska z dnia 9 listopada 1920 roku i jej główne zasady. Umowa Polsko-Gdańska z dnia 24 października 1921 r. Zdefiniowanie stosunku Polski do Gdańska pod względem prawnym, jako protektoratu administracyjnego (według prof. Juljana Makowskiego).

3. Walerjan Rogójski. **Spadek waluty, a wymiar sprawiedliwości.** Referent zwraca uwagę na niemożliwość prawidłowego wymiaru sprawiedliwości w sprawach cywilnych i karnych bez stałego miernika wartości i proponuje wprowadzenie go przy wymiarze sprawiedliwości.

4) Walerjan Rogójski. **O prawach wierzyciela zaskarżania aktów dłużnika, zawartych na jego szkodę.** Referent przypomina, że 16 lipca 1916 roku (N· 194 poz 1645 Zbioru Pr i Rozp. Rząd) została ogłoszona rosyjska nowela, która jest uzupełnieniem i rozwinięciem art. 167 k. c. i art. 1529 t X cz. 1 Zb. Pr. Ces. Ros. Chociaż nowela nie ogłoszona w należyty sposób nie jest obowiązująca na terenie b. zaboru rosyjskiego, referent uzasadnia celowość jej recepcji.

5) Walerjan Rogójski. **Obrona posiadania.** Referent uzasadnia opinję wbrew ogólnie przyjętej, że dopuszczalne są akcje posesoryjne po upływie rocznego terminu od chwili zakłócenia posiadania, akcje takie, zdaniem referenta, ulegają właściwości sądów ogólnych.

6) Franciszek Szanek. **Nowe przepisy o opłatach stemplowych oraz o podatkach od spadków i darowizn.** Referat dotyczył zastosowania wydanych w 1922 r. i w 1923 r. przepisów stemplowych w praktyce.

Dochody Oddziału Kieleckiego w roku 1923 stanowiły 597.207 Mk., wydatki 274.000 Mk.

W okresie sprawozdawczym prenumerowano dla biblioteki Towarzystwa 3 czasopisma: „Ruch Prawniczy i Ekonomiczny“, „Przegląd Prawa i Administracji“ i „Czasopismo Prawnicze i Ekonomiczne“. — Pozatem biblioteka Oddziału Kieleckiego została uzupełniona 16 tomami roczników „Ekonomisty“ oraz 15 tomami „Przeglądu Sądowego“, stanowiącemi dar Dyrekcji Głównej Tow. Kredytowego Ziemskiego.

INNE ODDZIAŁY.

Z innych Oddziałów Towarzystwa, znajdujących się w Kaliszu, Łodzi, Siedlcach i Sosnowcu, pomimo żądań Rady, sprawozdań nie nadesłano.

